

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

8 mei 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ALGEMEEN BELEID, FINANCIËN EN BEGROTING

Vraag om uitleg van de heer Didier Ramoudt tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over de problematiek van de seizoensuitbating van de lunaparken langs de Belgische Kust

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

Maandag 8 mei 2000

VOORZITTER : De heer Marc van den Abeelen

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 15.05 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Didier Ramoudt tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over de problematiek van de seizoensuitbating van de lunaparken langs de Belgische kust

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Ramoudt tot de heer Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over de problematiek van de seizoensuitbating van de lunaparken langs de Belgische kust.

De heer Ramoudt heeft het woord.

De heer Didier Ramoudt : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, de middenstanders aan de kust hebben het niet altijd even makkelijk. Ze zijn afhankelijk van het weer en van het seizoensgebonden toerisme. In de zomer komen ze handen te kort, in de winter draaien velen met hun duimen. De tegenstelling tussen beide seizoenen is zo groot dat diverse zaken hun deuren gedurende een half jaar sluiten. Niettegenstaande deze atypische wijze van handeldrijven, slagen de meesten er toch in het hoofd boven water te houden. Tot enkele jaren geleden was dit ook het geval voor de uitbaters van lunaparken.

Traditioneel verstaat men onder de term 'lunapark' een ruimte waarin een aantal types van speeltuigen staan opgesteld : grijpkranen waarmee een object uit een bak dient te worden gevist, videospelletjes, flippers, en de zogenaamde pushertoestellen of pennyfalls. Bij deze laatste toestellen kan dankzij

veel behendigheid door middel van jetons een aantal prijzen van beperkte waarde worden gewonnen. De waarde van de prijzen is echt beperkt. Het gaat om pluchen beertjes, sleutelhangertjes en dergelijke. Recent deden ook echte gokmachines hun intrede in de lunaparken. Het gaat om automatische kaart- en dobbelspelen, de bekende bingo's, paardenspelen en dergelijke. Ik zal de reden voor deze evolutie uiteenzetten in de loop van mijn betoog.

Niettegenstaande de beperkte exploitatie van de lunaparken en in tegenstelling tot een kleine tien jaar geleden, worden de lunaparken aan de kust belast voor een volledig jaar uitbating, net als in het binnenland en in de grote steden. Vroeger bestond er een seizoensbelasting. De uitbaters dienden vooraf duidelijk te maken tijdens welke periode ze hun zaak wilden openen. Als ze het totaal van zes maanden niet overschreden, konden ze genieten van een reductie van 50 percent. Op verzoek kon deze periode door de hoofdcontroleur van de directe belastingen worden verlengd met dertig dagen. Nadat in het begin van de jaren negentig de tarieven werden verviervoudigd door de toenmalige Vlaamse beleidsverantwoordelijken, werd eind 1996 per decreet een einde gesteld aan de seizoensbelasting.

Als gevolg van deze cumulatieve maatregelen bevinden vele uitbaters zich in een preciaire situatie. De taksen zijn te hoog in verhouding tot de te genereren inkomsten. We mogen immers niet vergeten dat op de inkomsten uit de grijpkranen en videospellen ook BTW moet worden betaald. In tegenstelling tot de lunaparken in grote steden, worden de meeste lunaparken aan de kust door de eigenaars zelf uitgebaat. Zij streven naar het behoud van het familiale karakter van de lunaparken. De extreme taksen maken dit evenwel onmogelijk.

Om een volledig beeld van de situatie te schetsen, moet ik ook vermelden dat de automatische ontspanningstoestellen die zijn onderworpen aan de

Ramoudt

wet, zijn ingedeeld in vijf categorieën. Categorie A bevat de goktoestellen. Uit onwetendheid of uit vergissing werden de pushertoestellen door de federale overheid ingedeeld bij de gokautomaten. Bijgevolg dient per speelvlak 144.000 frank per jaar te worden betaald, net als bij de echte gokautomaten. De pushermachines bestaan meestal uit zes speelvlakken. De rekening is snel gemaakt : per machine moet 864.000 frank per jaar worden betaald. Voor identieke toestellen die zijn opgesteld in lunaparken op foren, dient slechts een fractie van dit bedrag te worden betaald. Het schijnt dat het slechts om een tiende van de vroegere seizoens-taks gaat : 31.200 frank per jaar. De verhouding is totaal zoek.

Een en ander wordt nog duidelijker als we de situatie in Wallonië bekijken. Voor toestellen uit categorie A betaalt men daar slechts 55.000 frank per speelvlak per jaar. Het verschil bedraagt niet minder dan 89.000 frank per jaar.

Dergelijke maatregelen en belastingverhogingen kunnen niet zonder gevolg blijven. De pushertoestellen worden aan een snel tempo vervangen door gewone gokmachines. De investering in deze machines is immers lager, en de winsten zijn groter. De exploitatie van dergelijk machines is minder duur en de belasting is dezelfde. Ik nodig iedereen uit om een modern lunapark te bezoeken om de veranderingen met eigen ogen te aanschouwen.

In feite heeft de overheid het gokken in de hand gewerkt of gestimuleerd. Een traditioneel lunapark met grijpkranen, videospellen, en pushertoestellen behoort tot het jeugdsentiment van velen van onze generatie. Dergelijke parken verdwijnen en maken plaats voor minicasino's. Aan de kust zijn we helemaal niet vies van een gokje, maar de overheid mag een dergelijke evolutie niet goedkeuren.

De overheid beschouwt de pushertoestellen als gokautomaten, maar is niet consequent. In tegenstelling tot echte gokautomaten, moeten de pushertoestellen immers niet in afgesloten ruimtes worden opgesteld die enkel toegankelijk zijn voor mensen ouder dan 18. Jonge kinderen hebben dus vrije toegang tot de toestellen. Als we de redenering van de overheid volgen, lijkt het erop dat de overheid tolereert dat kinderen op gokautomaten spelen. De realiteit is uiteraard enigszins anders. Uit adviezen blijkt immers dat verslaving aan pushertoestellen bijna niet voorkomt. Bijgevolg horen deze toestellen niet thuis in de categorie van de

gokautomaten. Ik vrees echter dat we hieraan niets kunnen doen op Vlaams niveau. Of vergis ik mij ?

De hoge taksen waaronder de uitbaters van lunaparken lijden, hebben tot gevolg dat niet meer kan worden geïnvesteerd. Nieuwe machines worden niet aangekocht, omdat ze niet rendabel zijn. Jongeren komen niet spelen op achterhaalde videospelletjes. Hun consoles en pc's thuis bieden immers zo veel meer en beter. Het is een vicieuze cirkel. Zes lunaparken sloten reeds hun deuren. De werknemers kijken uit naar een andere job.

De lunaparken hebben bovendien te kampen met een imagoprobleem. Ze worden onterecht geassocieerd met verhoogde criminaliteit en druggebruik. Tot op heden heeft niemand dit verband kunnen aantonen. Het is duidelijk waarom : de uitbaters kunnen het zich niet veroorloven om in verband te worden gebracht met onwettige activiteiten. De sociale controle is immers van dien aard dat de lunaparken aan de kust dan hun boeken direct zouden moeten sluiten. De uitbaters gaan dan ook prat op hun uitstekende relatie met de lokale politie.

We mogen niet uit het oog verliezen dat het verdwijnen van de lunaparken langs de Belgische kust een weerslag zou hebben op het toerisme. Het blijft immers een oud zeer dat bij slecht weer in de meeste badplaatsen nauwelijks iets te beleven valt. Het verdwijnen van de lunaparken zou dit probleem enkel groter maken.

Uit mijn contacten met uitbaters blijkt overduidelijk dat zonder verlaging van de taksen de lunaparken met familiaal karakter aan de kust ten dode zijn opgeschreven. Ik vraag bijgevolg dat de Vlaamse overheid haar verantwoordelijkheid opneemt vooraleer het aantal authentieke lunaparken nog verder afneemt. Deze sector is zeker niet de kip met de gouden eieren, maar toch wordt ze langzaam geslacht.

Hoewel deze materie voor een deel nog federaal is, kan op Vlaams niveau toch iets worden gedaan. De gewesten zijn immers bevoegd voor de aanslagvoet, de heffing van de aanslag en voor de vrijstelling van deze belasting. Het moet toch mogelijk zijn om te komen tot een vorm van belasting per dag, waarbij rekening wordt gehouden met de specificiteit van de sector en de belangen van de overheid. De uitbater moet op voorhand kunnen bepalen hoeveel dagen en op welke dagen hij zijn zaak wenst te openen. In verhouding tot het aantal dagen moet hij dan de verschuldigde belasting betalen. De kust heeft immers een heel bijzonder karakter. Ik spreek me niet uit over de grootsteden.

Ramoudt

Wie in de winter wandelt in bijvoorbeeld Westende, Nieuwpoort of De Panne, zal vaststellen dat deze zaken zijn gesloten. De pacht blijft echter doorlopen. De uitbaters zijn verplicht om hun deuren te sluiten omdat er geen volk opdaagt. Als ze de zaak toch zouden openen, kan het verlies oplopen door de exploitatiekost.

Mijnheer de minister-president, bent u op de hoogte van de precaire situatie waarin de uitbaters van de lunaparken in toeristische gebieden zich bevinden? Werden de maatregelen aan een evaluatie onderworpen? Zo ja, wat zijn de conclusies?

Overweegt de minister-president om voor de seizoenuitbating van de lunaparken opnieuw de reductie van 50 procent in te voeren? Of overweegt hij andere maatregelen om aan de billijke verzuchtingen van de sector tegemoet te komen? Deze vraag is cruciaal. Er is een groot onderscheid in de behandeling van mobiele lunaparken die op kermissen staan, en de vaste lunaparken, waarvan de exploitatie seizoengebonden is.

De voorzitter : Minister-president Dewael heeft het woord.

Minister-president Patrick Dewael : Ik moet eerlijk bekennen dat de tijd van het begeleid bezoek aan de lunaparken voor mij al een tijdje voorbij is, want mijn kinderen zijn ondertussen groot geworden. Ik ben er dus al even niet meer geweest. Sta me toe te beginnen met een situering van deze problematiek.

Het gaat hier om een Vlaamse bevoegdheid. De heffing op de automatische ontspanningstoestellen is geregionaliseerd sinds de bijzondere financieringswet van 1989. De indeling in verschillende categorieën dateert uit het federale tijdperk, en is overgenomen door de Vlaamse overheid. Vlaanderen heeft wel van zijn bevoegdheden gebruikge maakt.

Zo werd de heffing verzaard. Het is niet zo dat alle taksen verviervoudigd zijn: de verhoging verschilt van categorie tot categorie. De verviervoudiging geldt wel voor de categorie van de 'bingo's', waartoe ook de 'pusher' behoort. Bovendien heeft Vlaanderen in 1997 het decreet gewijzigd. De mogelijkheid om de heffingen voor de seizoenbedrijven met 50 procent te reduceren, werd afgeschaft. De mogelijkheid om de heffingen voor de fooruitbaters met 90 procent te reduceren, werd behouden. Een seizoenbedrijf is een bedrijf dat niet langer dan zes maanden per jaar is geopend.

Het gaat hier dus vooral over de lunaparken aan de Belgische kust, die tijdens de zomermaanden zijn geopend. Die laatste beslissing van de Vlaamse overheid komt me wat vreemd voor. Als echt kan worden aangetoond dat een bedrijf slechts gedurende een beperkte periode van het jaar is geopend, dan vraag ik me af waarom in 1996 de beslissing werd genomen om de uitbaters voor het volledige jaar te belasten.

In het programmadecreet van 20 december 1996 lezen we over de motivatie van de decreetgever dat de maatregel niet zozeer is ingegeven door budgettaire overwegingen, maar vooral om de belastingsontwijking in de sector van de automatische ontspanningstoestellen tegen te gaan, en te vermijden 'dat de sector zich op een fiscaal goedkope manier verder zou kunnen uitbreiden, zich daarbij weinig aantrekkend van de spelverslaving die deze toestellen met zich meebrengen.' De fiscale overheid dacht misschien dat niet enkel de openingsperiode van de betrokken etablissementen van belang is. Misschien ging men ervan uit dat de toestellen sowieso een heel jaar worden gebruikt.

Als dat het uitgangspunt was, dan moet ik zeggen dat dit volgens mij verkeerd is. Ik ben nog altijd van oordeel dat de bewijslast in fiscale aangelegenheden bij de fiscale overheid ligt. Ik voel aan dat deze situatie onbillijk is. Of de categorieën moeten worden gewijzigd, is echter iets anders. Ik neem aan dat die classificatie mee is opgesteld in functie van het verslavingseffect. Men kan zich afvragen of de pusher hetzelfde verslavingseffect heeft als de bingo's.

Uw vraag gaat vooral over de wens om voor de lunaparken aan de Belgische kust opnieuw de reductie van 50 procent in te voeren. Op dit ogenblik evalueert de administratie het geheel van de fiscale bevoegdheden van Vlaanderen, zoals de onroerende voorheffing, het kijk- en luistergeld en andere heffingen, waaronder deze waarvan hier sprake. Het is de bedoeling dat de Vlaamse regering nog voor het zomerreces een nota goedkeurt die in het najaar tijdens een grondig parlementair debat wordt besproken.

In elk geval wil ik hier herhalen dat de annulatie van de reductiemogelijkheid met 50 procent volgens mij onbillijk is. Ik ben bereid om dat opnieuw te onderzoeken, maar wil niet vooruit lopen op de besluiten van de Vlaamse regering over de algemene evaluatie. Deze kwestie zal dan zeker nader worden bekeken.

De voorzitter : De heer Ramoudt heeft het woord.

De heer Didier Ramoudt : Ik dank de minister-president voor zijn antwoord. Ik wil hier wel een onderscheid maken tussen classificatie en reductie. De pusher is volgens mij een onschuldig toestel, waarmee men bijna geen prijzen kan winnen. Toch wordt het spel op dezelfde wijze belast als de bingo's waarmee men wel geld kan verdienen en die slechts toegankelijk zijn voor de achttienjarigen en ouder. Die classificatie moet mijns inziens worden herzien, temeer daar uit onderzoek is gebleken dat er zo goed als geen verslavingseffect is. Uit navraag blijkt trouwens dat het cliënteel van de pushers vooral bestaat uit gepensioneerden die zich eens een namiddag willen amuseren en met een pluchen beertje naar huis gaan.

Ik waardeer het dat de minister-president van oordeel is dat de afschaffing van de reductie onbillijk is. De lunaparken zijn de helft van het jaar gesloten, in sommige gevallen zelfs langer. Men zou een systeem moeten uitwerken waarbij de openingsdagen van die lunaparken worden geëfficeerd, en er pro rata van het aantal openingsdagen wordt betaald. Vandaag draaien die lunaparken op de helft van hun mogelijkheden. De pusher-toestellen kunnen door zes mensen tegelijk worden bediend, maar de helft van de bedieningspanelen is verze-

geld omdat het niet rendeert om ze in gebruik te nemen.

Ik vrees dat dit soort van amusement – ik zeg niet : dit soort van spel – zal verdwijnen. Tenslotte zullen alleen nog maar minicasino's overblijven, waarin enkel de achttienjarigen en ouder aan hun trekken komen. Want ook de videospelletjes in de lunaparken zijn achterhaald. Die spelletjes bevinden zich in de laagste belastingscategorie. Men investeert echter niet meer in nieuwe spelletjes, want dat rendeert niet.

Ik kan me niet voorstellen dat dit de bedoeling van de wetgever was. Ik hoop dat het in het najaar nog niet de laat is voor sommige uitbaters, en dat we daar grondig over kunnen spreken. Het eerste wat moet gebeuren, is een redelijke heffing in verhouding tot de duurtijd van de exploitatie. Men mag niet even zwaar worden aangepakt als de uitbaters in de grootsteden, waar de lunaparken 365 dagen van het jaar open zijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 15.26 uur.*
